

ធនាគារជាតិ នៃ កម្ពុជា

លេខ.....

សន្ទនកថា

លោកជំទាវបណ្ឌិត ជា សិរី នេសាទិបាល ធនាគារជាតិនៃកម្ពុជា

ផ្ទៃក្នុងឱកាសខ្ទមលើកទី៤៤ នៃការដាក់ឱ្យចរាចរប្រាក់រៀលឡើងវិញ៖

ដំណើរឆ្ពោះទៅមុខនៃប្រាក់រៀល និងប្រព័ន្ធធានា

ថ្ងៃពុធ ១១កើត ខែផល្គុន ឆ្នាំថោះ បញ្ចស័ក ព.ស.២៥៦៧

មណ្ឌលសិក្សាបច្ចេកទេសធនាគារ ថ្ងៃទី២០ ខែមីនា ឆ្នាំ២០២៤

សូមគោរព៖

- គណៈអធិបតី ជាទីគោរព!
- ឯកឧត្តម លោកជំទាវ អ្នកឧកញ៉ា លោក លោកស្រី នាងកញ្ញា ជាទីមេត្រី!

ថ្ងៃនេះ ខ្ញុំមានសេចក្តីសោមនស្សរីករាយជាអនេក ដែលបានចូលរួមក្នុងពិធីអបអរសាទរខួបអនុស្សាវរីយ៍លើកទី៤៤ នៃការដាក់ឱ្យចរាចរប្រាក់រៀលឡើងវិញ, ២០ មីនា ១៩៨០ - ២០ មីនា ២០២៤។ ខ្ញុំសូមស្វាគមន៍យ៉ាងកក់ក្តៅ និងថ្លែងអំណរគុណយ៉ាងប្រកាលប្រៅចំពោះ ឯកឧត្តម លោកជំទាវ អ្នកឧកញ៉ា លោក លោកស្រី នាងកញ្ញា ជាតំណាងក្រសួង-ស្ថាប័ន គ្រឹះស្ថានធនាគារនិងហិរញ្ញវត្ថុ ក្រុមហ៊ុន-សហគ្រាស គ្រឹះស្ថានឧត្តមសិក្សា និងប្អូនៗនិស្សិតទាំងអស់ ដែលបានចំណាយពេលវេលាដ៏មានតម្លៃចូលរួមក្នុងសិក្ខាសាលានាពេលនេះ។ វត្តមានរបស់ឯកឧត្តម លោកជំទាវ អ្នកឧកញ៉ា លោក លោកស្រី នាងកញ្ញា និងប្អូនៗទាំងអស់ ពិតជាបង្ហាញការយកចិត្តទុកដាក់លើការលើកកម្ពស់ការប្រើប្រាស់ប្រាក់រៀលរបស់យើងទាំងអស់គ្នា។

ធៀតក្នុងឱកាសនេះ ខ្ញុំសូមជម្រាបជូនដោយសង្ខេបអំពីប្រវត្តិនៃប្រាក់រៀល ដែលបានឆ្លងកាត់នូវសម័យកាលជាច្រើន មុននឹងមានស្ថិរភាពល្អប្រសើរដូចបច្ចុប្បន្ន។ បន្ទាប់ពីកម្ពុជាទទួលបានឯករាជ្យពីបារាំង ធនាគារជាតិនៃកម្ពុជាត្រូវបានបង្កើតឡើងជាលើកដំបូងនៅខែធ្នូ ឆ្នាំ១៩៥៤ និងបានបោះផ្សាយប្រាក់រៀលសម្រាប់ប្រើប្រាស់នៅក្នុងប្រទេស នៅខែ

កញ្ញា ឆ្នាំ១៩៥៥ ក្នុងសម័យសង្គមរាស្ត្រនិយម។ ប៉ុន្តែគួរឱ្យសោកស្តាយ ប្រទេសកម្ពុជាបានធ្លាក់ចូលទៅក្នុងសង្គ្រាមស៊ីវិលចាប់តាំងពីដើមឆ្នាំ១៩៧០មក ដែលបានបណ្តាលឱ្យជំនឿទុកចិត្តលើប្រាក់រៀលចាប់ផ្តើមបាត់បង់ ហើយនៅក្នុងរបប ប៉ុល ពត ប្រាក់រៀលត្រូវបានបំបាត់ឈប់ឱ្យប្រើប្រាស់ទាំងស្រុង។ ក្រោយរបបខ្មែរក្រហម ប្រាក់រៀលត្រូវបានបោះផ្សាយឡើងវិញនៅថ្ងៃទី២០ ខែមីនា ឆ្នាំ១៩៨០ នៅក្នុងសម័យកាលមួយដែលសេដ្ឋកិច្ចជាតិមានសភាពទន់ខ្សោយ ជាមួយនឹងការបាត់បង់ទំនុកចិត្តលើប្រាក់រៀល។ សង្គ្រាមស៊ីវិលបានអូសបន្លាយរហូតដល់ចុងឆ្នាំ១៩៩៨ ដែលធ្វើឱ្យការស្តារជំនឿទុកចិត្តលើប្រាក់រៀលឡើងវិញជាការងារដ៏លំបាកបំផុត បើទោះបីជាអាជ្ញាធរជាតិប្រាក់រៀលកម្ពុជាបានខិតខំពង្រឹងការប្រើប្រាស់រូបិយវត្ថុជាតិយ៉ាងណាក៏ដោយ។

ក្រោយកម្ពុជាទទួលបានសុខសន្តិភាពពេញលេញនៅចុងឆ្នាំ១៩៩៨ ក្រោមនយោបាយឈ្នះ-ឈ្នះ របស់សម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ ហ៊ុន សែន អតីតនាយករដ្ឋមន្ត្រីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ស្ថិរភាពម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ចបានមានលំនឹងឡើងវិញប្រកបដោយទំនុកចិត្ត តែកម្រិតដុល្លារូបនីយកម្មបានកើនឡើងរហូតដល់កម្រិតជាង ៦០% នាចុងទសវត្សរ៍ឆ្នាំ១៩៩០ និងដល់ប្រមាណ ៨០% នាចុងទសវត្សរ៍ឆ្នាំ២០០០។ ស្ថិរភាពនយោបាយនិងសេដ្ឋកិច្ចបានបើកលទ្ធភាពឱ្យអាជ្ញាធរជាតិប្រាក់រៀលនិងធនាគារជាតិនៃកម្ពុជាដាក់ចេញនូវនយោបាយលើកកម្ពស់ការប្រើប្រាស់ប្រាក់រៀលជាបន្តបន្ទាប់ តាមរយៈយន្តការទីផ្សារដោយបានស្តារទំនុកចិត្តលើប្រាក់រៀលនិងបង្កើតឧបករណ៍រូបិយវត្ថុជាប្រាក់រៀល។ ជាលទ្ធផលទំហំប្រាក់រៀលក្នុងចរាចរណ៍បានកើនឡើងជាលំដាប់ជាមធ្យម ១៥% ក្នុង១ឆ្នាំ នាអំឡុង២ទសវត្សរ៍ចុងក្រោយ ខណៈដែលឥណទាននិងប្រាក់បញ្ញើក្នុងប្រព័ន្ធធនាគាររៀលក៏បានកើនឡើងលឿនក្នុងអត្រា ៣៥% និង ៣០% រៀងគ្នា។

ទោះយ៉ាងណា កិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងកន្លងមក បានត្រឹមតែទប់ស្កាត់ដុល្លារូបនីយកម្មមិនឱ្យកើនឡើងតទៀត ប៉ុន្តែមិនទាន់អាចបន្ថយកម្រិតដុល្លារូបនីយកម្មនៅឡើយទេ។ នៅត្រង់ចំណុចនេះ មេរៀនប្រវត្តិសាស្ត្របានបង្ហាញថាការបាត់បង់ទំនុកចិត្តលើប្រាក់រៀលអាចកើតឡើងក្នុងរយៈពេលដ៏ខ្លី តែការស្តារទំនុកចិត្តឡើងវិញគឺជាការលំបាក ហើយទាមទារនូវពេលវេលានិងការចូលរួមយ៉ាងសកម្មរបស់ក្រសួង-ស្ថាប័នសាធារណៈ ក្រុមហ៊ុន-សហគ្រាស ប្រជាជនទូទៅ និងភាគីពាក់ព័ន្ធទាំងអស់។ ម៉្យាងទៀត ឆ្លងកាត់ការជួបប្រទះ

នឹងវិបត្តិសេដ្ឋកិច្ចធំៗកន្លងមក បានបង្ហាញថាកម្ពុជាត្រូវការពង្រឹងការប្រើប្រាស់ប្រាក់រៀល ដែលអាចរួមចំណែកជួយការពារ ក៏ដូចជាស្តារសេដ្ឋកិច្ចពីវិបត្តិ ដោយហេតុថា ការប្រើប្រាស់ ប្រាក់រៀលទូលំទូលាយនឹងជួយឱ្យកម្ពុជាមានអធិបតេយ្យនិងឯករាជ្យក្នុងការអនុវត្តនយោបាយ ម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច ជាពិសេសនយោបាយរូបិយវត្ថុ ដែលអាចជួយដល់ការជំរុញការវិនិយោគ និងការប្រើប្រាស់ក្នុងស្រុកតាមរយៈការជួយបន្ថយ ឬបង្កើនអត្រាការប្រាក់នៅលើទីផ្សារ និងការបញ្ចេញសន្ទនីយភាពទៅក្នុងសេដ្ឋកិច្ច។ ដូចដែលប្រទេសមួយចំនួនធំបានអនុវត្ត ក្នុងវិបត្តិហិរញ្ញវត្ថុសកលនិងវិបត្តិកូវីដ-១៩ ធនាគារកណ្តាលបានបន្ទាបអត្រាការប្រាក់គោល ដើម្បីបន្ថយអត្រាការប្រាក់នៅលើទីផ្សារ និងបានចាក់បញ្ចូលសាច់ប្រាក់បន្ថែមដល់សេដ្ឋកិច្ច ក្នុងគោលដៅជំរុញសកម្មភាពសេដ្ឋកិច្ច។ ជាថ្មីម្តងទៀត ការធ្វើដូច្នេះបានទាល់តែធនាគារ កណ្តាលអាចគ្រប់គ្រងការប្រើប្រាស់នយោបាយរូបិយវត្ថុប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព គឺនៅពេល រូបិយវត្ថុជាតិត្រូវបានប្រើប្រាស់យ៉ាងទូលំទូលាយ។

ឯកឧត្តម លោកជំទាវ អ្នកឧកញ៉ា លោក លោកស្រី នាងកញ្ញា ជាទីមេត្រី!

ក្នុងទិសដៅលើកកម្ពស់ការប្រើប្រាស់ប្រាក់រៀល ធនាគារជាតិនៃកម្ពុជាបានខិតខំ សម្រួលការប្រើប្រាស់ប្រាក់រៀលឱ្យមានភាពងាយស្រួលជាបន្តបន្ទាប់។ ក្នុងចំណោមវិធានការ នានា ប្រព័ន្ធទូទាត់អេឡិចត្រូនិក ជាពិសេសប្រព័ន្ធបាគង បានរួមចំណែកយ៉ាងសំខាន់ក្នុង ការសម្រួលដល់ការទូទាត់ប្រាក់រៀលឱ្យកាន់តែមានភាពទាន់សម័យ ឆាប់រហ័ស និង ចំណាយតិច។ ជាលទ្ធផល ការប្រើប្រាស់ប្រាក់រៀលតាមប្រព័ន្ធអេឡិចត្រូនិកបានកើនឡើង ក្នុងអត្រាមួយខ្ពស់ ដោយក្នុងឆ្នាំ២០២៣ ប្រតិបត្តិការទូទាត់ជាប្រាក់រៀលតាមប្រព័ន្ធអេឡិចត្រូនិកបានកើនឡើង ៤៤% ធៀបនឹងឆ្នាំ២០២២ និងខ្ពស់ជាងកំណើននៃប្រតិបត្តិការទូទាត់ អេឡិចត្រូនិកជាប្រាក់ដុល្លារអាមេរិក ដែលកើនក្នុងអត្រា ៣,១%។ លើសពីនេះ ធនាគារជាតិ នៃកម្ពុជាក៏បានជំរុញការតភ្ជាប់ប្រព័ន្ធទូទាត់ជាមួយប្រទេសជិតខាងនិងក្នុងតំបន់ ដើម្បីឱ្យ ប្រជាពលរដ្ឋកម្ពុជា ដែលមានគណនីប្រាក់រៀលអាចទូទាត់តាមប្រព័ន្ធយូអេកូដ (QR code) បានងាយស្រួលនៅក្នុងប្រទេសទាំងនោះ។ ការតភ្ជាប់នេះក៏បានអនុញ្ញាតឱ្យទេសចរ បរទេសអាចទូទាត់តាមរយៈយូអេកូដ (QR code) នៅតាមហាងទំនិញនានានៅកម្ពុជា ដែលហាងទាំងនោះនឹងទទួលបានការទូទាត់នេះជាប្រាក់រៀល។ បច្ចុប្បន្ន កម្ពុជាបានតភ្ជាប់ ប្រព័ន្ធទូទាត់ជាមួយប្រទេសថៃ វៀតណាម និងឡាវ ព្រមទាំងក្រុមហ៊ុនផ្តល់សេវាទូទាត់

អន្តរជាតិមួយចំនួន ជាមួយនឹងផែនការតភ្ជាប់ជាមួយប្រទេសផ្សេងទៀតក្នុងតំបន់ ដូចជា ចិន និងឥណ្ឌា ជាដើម។

ក្រៅពីនេះ ធនាគារជាតិនៃកម្ពុជាបានជំរុញការប្រើប្រាស់ប្រាក់រៀលនៅក្នុងប្រព័ន្ធ ធនាគារតាមរយៈការដាក់ចេញបទប្បញ្ញត្តិ ដែលមានលក្ខណៈអំណោយផលដល់ការប្រើប្រាស់ ប្រាក់រៀល រួមមាន ការយកកម្រៃសេវាលើប្រតិបត្តិការជាប្រាក់រៀលទាបជាងរូបិយប័ណ្ណ បរទេស ការតម្រូវឱ្យគ្រឹះស្ថានធនាគារនិងហិរញ្ញវត្ថុមានឥណទានជាប្រាក់រៀលយ៉ាងតិច ១០% នៃឥណទានសរុប និងវិធានការមួយចំនួនផ្សេងទៀត ដូចជា ការបញ្ចេញសន្ទនីយភាព ជាប្រាក់រៀលតាមរយៈប្រតិបត្តិការផ្តល់សន្ទនីយភាពដោយមានការធានា (LPCO) និងការ សម្រួលដល់ការគ្រប់គ្រងសន្ទនីយភាពជាប្រាក់រៀលនៅក្នុងប្រព័ន្ធធនាគារ ដែលទាំងអស់ នេះបានជួយកាត់បន្ថយថ្លៃដើម និងសម្រួលដល់ប្រតិបត្តិការជាប្រាក់រៀលរបស់គ្រឹះស្ថាន ធនាគារនិងហិរញ្ញវត្ថុ។

ម្យ៉ាងទៀត ធនាគារជាតិនៃកម្ពុជាបានខិតខំប្រឹងប្រែងជាប្រចាំក្នុងការលើកកម្ពស់ ការយល់ដឹងរបស់សាធារណជនពីសារៈសំខាន់នៃប្រាក់រៀល។ យើងបានបង្កើតឱ្យមាន សារមន្ទីរព្រះស្រីល្អសានវ័ន (ស.ស.វ) ដែលនៅទីនោះមានការអត្ថាធិប្បាយយ៉ាង ក្សោះក្សាយអំពីទំនាក់ទំនងរវាងរូបិយវត្ថុជាមួយស្ថាប័ននិងសង្គម និងប្រវត្តិសេដ្ឋកិច្ច- នយោបាយនៅកម្ពុជាក្នុងអំឡុងពេលពាន់ឆ្នាំមកនេះ។ ខ្ញុំក៏សូមលើកទឹកចិត្តឱ្យក្រសួង- ស្ថាប័ន គ្រឹះស្ថានសិក្សា ក្រុមហ៊ុន-សហគ្រាស និងសាធារណជនចូលរួមទស្សនាស្វែងយល់ ពីប្រវត្តិរូបិយវត្ថុនិងសេដ្ឋកិច្ចរបស់កម្ពុជានៅសារមន្ទីរ ស.ស.វ។ ទន្ទឹមនេះ ធនាគារជាតិនៃ កម្ពុជាក៏បានរៀបចំសិក្ខាសាលានិងកម្មវិធីផ្សព្វផ្សាយពីប្រាក់រៀលនៅតាមបណ្តាខេត្ត ដើម្បី បញ្ជ្រាបស្មារតីស្រឡាញ់ប្រាក់រៀល និងលើកកម្ពស់ការចូលរួមរបស់សាធារណជនឱ្យងាកមក ប្រើប្រាស់រូបិយវត្ថុជាតិឱ្យកាន់តែច្រើនជាងមុន។ នាថ្ងៃអាទិត្យ ទី២៤ ខែមីនា ខាងមុខ យើងនឹងរៀបចំកម្មវិធីផ្សព្វផ្សាយប្រាក់រៀល និងប្រព័ន្ធបាតងនៅផ្សារទំនើប K Mall ដោយ មានការចូលរួមពីតារាចម្រៀងល្បីៗរបស់ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា រួមមានកញ្ញា មាស សុខ សោភា លោក ម៉ម ពេជ្ជវិទូ និងកញ្ញា រ៉ូលីន និងកម្មវិធីនឹងចាប់ផ្តើមពីម៉ោង ១០ព្រឹក ដល់ ម៉ោង ៨:៣០ល្ងាច។

គួររំលេចផងដែរថា ការសម្រេចឱ្យអនុវត្តវិធានការនានាក្នុងការលើកកម្ពស់ប្រាក់
រៀលត្រូវបានសិក្សាយ៉ាងល្អិតល្អន់ ផ្អែកលើការស្រាវជ្រាវនិងទិន្នន័យយ៉ាងច្បាស់លាស់។
ជាក់ស្តែង ធនាគារជាតិនៃកម្ពុជាបានចូលរួមសិក្សាស្រាវជ្រាវជាមួយស្ថាប័នអន្តរជាតិ ដូចជា
ទីភ្នាក់ងារសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិដប៉ុន JICA និងមូលនិធិរូបិយវត្ថុអន្តរជាតិ IMF ទៅលើ
យុទ្ធសាស្ត្រលើកកម្ពស់ការប្រើប្រាស់ប្រាក់រៀល។ កាលពីខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០២៣ កន្លងទៅ
សៀវភៅស្តីពី “ដុល្លារបនីយកម្មនៅកម្ពុជា៖ ទំនាក់ទំនងផ្នែកគោលនយោបាយក្នុងការ
អភិវឌ្ឍហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់ប្រទេសអភិវឌ្ឍន៍តិចតួច” ត្រូវបានផ្សព្វផ្សាយជាសាធារណៈ
សម្រាប់ផ្តល់ជាធាតុចូលដល់គោលនយោបាយលើកកម្ពស់ការប្រើប្រាស់ប្រាក់រៀលនៅ
ក្នុងសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជា។ ថ្មីៗនេះ ធនាគារជាតិនៃកម្ពុជាបានសហការជាមួយកម្មវិធីអភិវឌ្ឍន៍
អង្គការសហប្រជាជាតិប្រចាំនៅកម្ពុជា (UNDP Cambodia) ក្នុងការសិក្សាស្រាវជ្រាវលើការ
លើកកម្ពស់ការប្រើប្រាស់ប្រាក់រៀលក្នុងការទូទាត់ប្រាក់ឈ្នួលនៅក្នុងវិស័យកាត់ដេរសម្លៀក
បំពាក់ ស្បែកជើង និងទំនិញធ្វើដំណើរ។ ការស្រាវជ្រាវបានរកឃើញថា កម្មករមានចំណូល
ជាប្រាក់ដុល្លារអាមេរិក ប៉ុន្តែការចំណាយប្រចាំថ្ងៃនិងធ្វើប្រាក់ទៅកាន់គ្រួសារភាគច្រើនជា
ប្រាក់រៀលប្រមាណជាង ៨០% ដែលបញ្ហានេះ នាំឱ្យកម្មករមានការខាតបង់ពេលវេលា និង
ប្រាក់កាសដោយសារការប្តូរប្រាក់។ ផ្អែកតាមការអង្កេត កម្មករជាច្រើនក៏បានសម្តែងការ
យល់ស្របលើការបើកប្រាក់ឈ្នួលទាំងស្រុង ឬមួយផ្នែកជាប្រាក់រៀលផងដែរ។ ហេតុដូច្នេះ
ខ្ញុំសូមយកឱកាសនេះដើម្បីលើកទឹកចិត្តឱ្យក្រុមហ៊ុន-សហគ្រាស គួរបង្កើនការបើកប្រាក់ខែ
ជាប្រាក់រៀល ហើយសូមគ្រឹះស្ថានធនាគារនិងហិរញ្ញវត្ថុ គ្រឹះស្ថានមីក្រូហិរញ្ញវត្ថុទទួល
ប្រាក់បញ្ញើ និងគ្រឹះស្ថានផ្តល់សេវាទូទាត់សងប្រាក់ទាំងអស់ ផ្តល់ជម្រើសឱ្យអតិថិជន
ទាំងអស់មានលទ្ធភាពក្នុងការប្រើប្រាស់ យូអរកូដ (QR code) ជាប្រាក់រៀល ដើម្បីសម្រួល
ដល់ការទូទាត់ជាប្រាក់រៀលជាប្រចាំ។

ឯកឧត្តម លោកជំទាវ អ្នកឧកញ៉ា លោក លោកស្រី នាឯកញ៉ា ជាទីមេត្រី!

ការប្រើប្រាស់ប្រាក់រៀលកាន់តែច្រើន នឹងជួយពង្រឹងអធិបតេយ្យជាតិនិងការកសាង
សង្គមជាតិឱ្យកាន់តែរីកចម្រើន និងប្រកបដោយនិរន្តរភាព។ ខ្ញុំសូមអំពាវនាវដល់ក្រសួង-
ស្ថាប័ន គ្រឹះស្ថានធនាគារនិងហិរញ្ញវត្ថុ រោងចក្រ ក្រុមហ៊ុន-សហគ្រាស ម្ចាស់អាជីវកម្ម
ប្រជាពលរដ្ឋទូទៅ និងគ្រប់ភាគីពាក់ព័ន្ធទាំងអស់ បន្តរួមចំណែកប្រើប្រាស់ប្រាក់រៀលនៅ

ក្នុងប្រតិបត្តិការរបស់ខ្លួនឱ្យកាន់តែច្រើនឡើង ដូចជា តាមរយៈការទូទាត់ ការបិទស្លាកតម្លៃ ទំនិញនិងសេវានានា ការផ្តល់ឥណទាន និងការសន្សំជាប្រាក់រៀល ព្រមទាំងផ្តល់លក្ខខណ្ឌ អនុគ្រោះឱ្យបានច្រើនចំពោះការប្រើប្រាស់ប្រាក់រៀល។

ជាទីបញ្ចប់ ខ្ញុំសូមជូនពរឯកឧត្តម លោកជំទាវ អ្នកឧកញ៉ា លោក លោកស្រី នាងកញ្ញា និងប្អូនៗនិស្សិតទាំងអស់ សូមជួបប្រទះពុទ្ធពរទាំង ៤ ប្រការ គឺ អាយុ វណ្ណៈ សុខៈ ពលៈ កុំបីឃ្លៀងឃ្លាតឡើយ។ សូមចូលរួមប្រើប្រាស់ប្រាក់រៀលទាំងអស់គ្នា “លុយរៀល លុយជាតិ លុយយើង”។

ខ្ញុំសូមប្រកាសបើកសិក្ខាសាលាចាប់ពីពេលនេះតទៅ។

សូមអរគុណ!